

Kraków

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

**Program Przeciwdziałania
Przemocy Domowej
oraz
Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej dla Gminy
Miejskiej Kraków na lata
2024 - 2030**

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2024–2030 został opracowany w oparciu o:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2021 poz. 1249 ze zm.) o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Program jest zgodny ze Strategią Rozwoju Krakowa. „Tu chcę żyć. Kraków 2030”, cel operacyjny: V.3 Spójność społeczna oraz cel operacyjny: IV.2 Zrewitalizowane obszary miejskie. Jednocześnie Program realizuje cele i wpisuje się w nadrzędny program strategiczny pn. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa”.

Geneza Programu

- ❑ W Krakowie, od 2010 roku, są realizowane programy na rzecz przeciwdziałania przemocy i ochrony osób jej doświadczających. W latach 2021-2023 kierunki tych działań wyznaczał Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027 przyjęty Uchwałą nr LX/1778/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 30 czerwca 2021 roku.
- ❑ W związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej zaistniała potrzeba wprowadzenia modyfikacji i opracowania nowego Programu.
- ❑ Przyjęty model pracy nad Programem wynikał z przepisów znowelizowanej ustawy, na mocy których opracowywanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doświadczających przemocy domowej stanowi zadanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Zespół Interdyscyplinarny

- ❑ W związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej został powołany przez Prezydenta Miasta Krakowa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.
- ❑ Zespół tworzą przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, Policji, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorów sądowych, Żandarmerii Wojskowej, organizacji pozarządowych, Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej.
- ❑ Pracami Zespołu kieruje Przewodniczący - ze względu na zasięg terytorialny Gminy, członkowie Zespołu wybrali 10 Zastępców Przewodniczącego.
- ❑ Misja Zespołu Interdyscyplinarnego ma wymiar strategiczny i operacyjny, skupiając się zarówno wokół tworzenia warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, jak i inicjowaniu działań profilaktycznych, edukacyjnych, informacyjnych.

Grupy diagnostyczno-pomocowe

- ❑ Bezpośrednie działania w celu zatrzymania przemocy domowej i ochrony osób jej doznających podejmują członkowie grup diagnostyczno-pomocowych. W skład grup obligatoryjnie wchodzi pracownicy socjalni i funkcjonariusze Policji - od ich decyzji zależy dalsza struktura grupy, którą można poszerzyć o uczestnictwo wielu profesjonalistów z różnych dziedzin.
- ❑ Wzmocnione zostały oddziaływania skierowane do osób stosujących przemoc – grupy diagnostyczno-pomocowe mają istotny poziom wpływu na osoby stosujące przemoc, między innymi poprzez egzekwowanie zobowiązań i możliwości zastosowania instrumentów prawnokarnych.

Przemoc Domowa

- ❑ Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w widoczny sposób rozszerzyła definicję przemocy, krąg osób jej doznających, uwzględniając także aspekt udzielania pomocy i wsparcia w sytuacji zagrożenia wystąpieniem przemocy.
- ❑ Przemoc domowa definiowana jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
 - a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
 - c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
 - d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
 - e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
 - c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
 - d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
 - h) małoletniego,
- wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Diagnoza

- ❑ W procesie diagnostycznym, obok rysu demograficznego populacji mieszkańców Krakowa, uwzględniono informacje obrazujące charakterystykę procedury „Niebieskie Karty”, oraz strukturę rozwiązań przyjętych w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021-2027.
- ❑ W latach 2018-2022 pomocą i wsparciem z uwagi na przemoc w rodzinie objęto 15 507 mieszkańców Krakowa, a wszelkie informacje mogące świadczyć o występowaniu przemocy były analizowane i sprawdzane.

Diagnoza - dane liczbowe

Dane dotyczące realizacji procedury Niebieskie Karty w latach 2018-2022:

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba powołanych nowych grup roboczych	820	800	724	813	832
Liczba spotkań grup roboczych	3 473	3 352	3 173	3 644	3 482
Liczba rodzin objętych pomocą z uwagi na przemoc w rodzinie	1 131	1 059	978	1 060	1 076
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą z uwagi na przemoc w rodzinie	3 238	3 151	2 853	3 077	3 188
Liczba Niebieskich Kart-A wszczętych w danym roku	831	809	732	826	841
Liczba zakończonych Niebieskich Kart	879	807	720	837	853

Wnioski i rekomendacje

- ❑ Obserwowalną w ostatnich latach tendencję wzrostową w zakresie liczby prowadzonych procedur można interpretować nie tyle jako symptom nasilania się problemu przemocy domowej, ale jako rezultat skuteczności wdrażanych w Krakowie różnorodnych rozwiązań, inicjatyw służących podniesieniu świadomości i wrażliwości społecznej, dzięki czemu przemoc jest lepiej identyfikowana.
- ❑ Korespondując z aktywnościami podejmowanymi w latach ubiegłych, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2024-2030 również będzie służyć rozwojowi systemu oparcia społecznego dla osób doznających przemocy, implementując nowe rozwiązania i tworząc warunki sprzyjające dalszemu podnoszeniu poziomu społecznej zdolności do reagowania na symptomy przemocy domowej,

Założenia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

Szybkość interwencji
i skuteczność pomagania osobom
doznającym przemocy

- Podnoszenie poziomu społecznej zdolności do identyfikowania przejawów przemocy domowej i reagowania na nie

Osoby zależne (dzieci, seniorzy,
osoby z niepełnosprawnością)
doznające przemocy

- Kierowanie jak najszerszego zakresu działań do tej grupy ma wymiar priorytetowy

Działania edukacyjne,
adresowane zarówno do lokalnej
społeczności, jak i przedstawicieli
instytucji

- Tworzenie warunków sprzyjających propagowaniu wiedzy, kształtowaniu umiejętności i postaw
-

Realizatorzy Programu

- 1) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- 2) Instytucje zobowiązane do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”,
- 3) Organizacje pozarządowe, które podejmują działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Adresaci Programu

- 1) osoby doznające przemocy domowej,
- 2) osoby stosujące przemoc domową,
- 3) świadkowie przemocy domowej,
- 3) mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków,
- 4) przedstawiciele instytucji zobowiązanych do działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, organizowania pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Cele Programu

- ❑ Podział na **cel nadrzędny** oraz **5 celi szczegółowych**, do których przypisano zadania podstawowe integralnie związane z tworzeniem i rozwijaniem krakowskiego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz zadania komplementarne pozostające w obszarze standardowych działań adresowanych do osób doznających przemocy.
- ❑ Z uwagi na długofalowy charakter Programu oraz wymiar planowania finansowego, zakres realizacji zadań oraz wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań podstawowych będą rokrocznie aktualizowane. Takie rozwiązanie umożliwi modyfikowanie zaplanowanych przedsięwzięć i implementację nowych rozwiązań adekwatnie do identyfikowanych potrzeb oraz zmieniającej się rzeczywistości.

Cel nadrzędny:

**Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy
domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na
terenie Gminy Miejskiej Kraków**

Cele szczegółowe:

I Aktywne i skuteczne współdziałanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz grup diagnostyczno-pomocowych:

- **I.1 Zadanie podstawowe: funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej (Planowana wysokość środków na realizację w 2024 roku – 30 000 zł)**
- **I.2 Zadanie komplementarne: realizacja procedury „Niebieskie Karty”**

Cele szczegółowe:

II Zwiększenie dostępności i skuteczności form pomocy dla osób doznających przemocy domowej z uwzględnieniem specyfiki potrzeb osób zależnych (dzieci, osoby z niepełnosprawnością, seniorzy)

- **II.1 Zadanie podstawowe:** prowadzenie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej (Planowana wysokość środków na realizację w 2024 roku – 454 800 zł)
- **I.2 II.2 Zadanie podstawowe:** praca socjalna, przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej osobo/rodzinom doznającym przemocy (Planowana wysokość środków na realizację w 2024 roku – 640 000 zł)
- **II.3 Zadanie komplementarne:** zapewnienie bezpieczeństwa i pomocy osobom zależnym, doznającym przemocy (dzieci, osoby z niepełnosprawnością, seniorzy)
- **Działania planowane do realizacji:** Udzielanie osobom doznającym przemocy kompleksowego wsparcia: interwencyjnego terapeutyczno-wspomagającego oraz bytowego
- **Działania planowane do realizacji:** Świadczenie pracy socjalnej na rzecz osób/rodzin doznających przemocy, wsparcie finansowe osób doznających przemocy domowej
- **Działania planowane do realizacji:** Ochrona osób zależnych przed doznawaniem przemocy domowej

cd.

- **II.4** Zadanie komplementarne: zapewnienie poradnictwa i terapii dla osób/rodzin doświadczających przemocy
- **II.5** Zadanie komplementarne: realizacja zadań z zakresu interwencji kryzysowej
- **II.6** Zadanie komplementarne: wzmacnianie i wspieranie osób doświadczających przemocy w rodzinie
- **Działania planowane do realizacji:** Świadczenie poradnictwa rodzinnego psychologicznego i prawnego dla osób/rodzin doświadczających przemocy domowej.
- **Działania planowane do realizacji:** Podejmowanie interwencji z uwagi na występowanie przemocy domowej
- **Działania planowane do realizacji:** Realizacja grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

III Zmiana sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc domową

- **III.1 Zadanie podstawowe:** powstrzymanie osób stosujących przemoc domową od krzywdzenia bliskich (Planowana wysokość środków na realizację w 2024 roku – **26 000 zł**)
- **Działania planowane do realizacji:** Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego , psychologiczno-terapeutycznego skierowanego do osób stosujących przemoc domową.
- **III.2 Zadanie komplementarne:** działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowane do osób stosujących przemoc domową.
- **Działania planowane do realizacji:** Inicjowanie działań mających na celu powstrzymanie przemocy poprzez korekcję zachowania osoby stosującej przemoc domową.

Cele szczegółowe:

IV Rozwijanie zaangażowania mieszkańców Krakowa w powstrzymywanie i zapobieganie przemocy domowej

- **IV.1** Zadanie podstawowe: wzrost wiedzy i świadomości odnośnie zjawiska przemocy domowej (Planowana wysokość środków na realizację w 2024 roku - 15 000 zł)
- **IV.2** Zadanie podstawowe: rozwijanie społecznej wrażliwości na zjawisko doznawania przemocy domowej (Planowana wysokość środków na realizację w 2024 roku - 19 000 zł)
- **IV.3** Zadanie komplementarne: działania informacyjno - edukacyjne służące upowszechnianiu wiedzy na temat przyczyn, mechanizmów oraz skutków przemocy domowej, jak również form pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej.
- **Działania planowane do realizacji:** Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych
- **Działania planowane do realizacji:** Przeprowadzenie kampanii społecznej
- **Działania planowane do realizacji:** Działania informacyjno - edukacyjne skierowane do ogółu społeczności lokalnej i środowisk zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

V Zwiększenie kompetencji pracowników instytucji i organizacji w obszarze reagowania w sytuacji przemocy domowej

- **V.1** Zadanie podstawowe: wsparcie specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w zakresie doskonalenia zawodowego (Planowana wysokość środków na realizację w 2024 roku - **15 000 zł**)
- **V.2** Zadanie podstawowe: organizacja szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych (Planowana wysokość środków na realizację w 2024 roku - **20 000 zł**)
- **V.3** Zadanie podstawowe: interdyscyplinarna wymiana doświadczeń i dobrych praktyk (Planowana wysokość środków na realizację w 2024 roku - **30 000 zł**)
- **V.4** Zadanie komplementarne: współpraca między instytucjami realizującymi działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej
- **Działania planowane do realizacji:** Realizacja superwizji dla specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej
- **Działania planowane do realizacji:** Przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych
- **Działania planowane do realizacji:** Zorganizowanie konferencji o tematyce związanej z przemocą domową
- **Działania planowane do realizacji:** Podejmowanie inicjatyw mających na celu upowszechnianie wiedzy i informacji odnośnie działań interdyscyplinarnych

Monitoring i sprawozdawczość

- Każda z instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu ma obowiązek gromadzić dane sprawozdawcze z realizacji Programu w zakresie ją obowiązującym.
- Jednostka odpowiedzialna za koordynowanie realizacji Programu jest zobowiązana raz na rok (w terminie do 30 marca każdego roku) dokonać analizy realizacji Programu w oparciu o dane za rok poprzedzający, przekazane przez jednostki realizujące Program. Na tej podstawie zostanie przeprowadzona przewidziana w konstrukcji Programu ewaluacja mid-term.
- Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie poprzez sprawozdawczość dokonywaną w oparciu o wskaźniki działań określone w Programie, w tym wskaźnik strategiczny W12_W „Ustanie zjawiska przemocy domowej (Niebieska Karta)”.
- Ponadto w celu oceny skuteczności oddziaływań Programu, poprawy prowadzonych oddziaływań zostanie wprowadzona ankieta ewaluacyjna dla beneficjentów Programu.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

**Miejski Ośrodek
Pomocy Społecznej
w Krakowie**